

Sygn. akt II Ca 44/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	Sędzia Paweł Hochman

po rozpoznaniu w dniu 31 marca 2023 r. w Piotrkowie Trybunalskim

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa K. D. (1)

przeciwko(...)(...) w P.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 18 listopada 2022 r. sygn. akt I C 1188/19

1. prostuje omyłkę pisarską w wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim w ten sposób, że w oznaczeniu daty jego wydania w miejsce „18 listopada 2021 roku” wpisuje „18 listopada 2022 roku”;
2. oddala apelację;
3. **zasądza od powoda K. D. (1) na rzecz pozwanego (...)(...) w P. kwotę 1.800,00 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.**

Sygn. akt II Ca 44/23

UZASADNIENIE

Powód K. D. (1) w pozwie z dnia 30 lipca 2019 r. wniósł o zasądzenie od pozwanego(...)- (...)w P. kwoty 50.000 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 50.000 złotych tytułem odszkodowania – zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu.

Pozwany(...)- (...)w P. wniósł

o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przewidzianych.

Wyrokiem z dnia 18 listopada 2021 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił powództwo; nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa (kasy Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.) kwotę 2.500 złotych tytułem zwrotu

kosztów sądowych tymczasowo pokrytych z zasobów Skarbu Państwa; zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.600 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawę powyższego wyroku stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

K. D. (1) od sierpnia 2018 r. do listopada 2020 r. przebywał w (...) w P..

Sąd postanowieniem z dnia 18 lutego 2021 r. dopuścił dowód z zeznań stron z ograniczeniem do przesłuchania powoda na okoliczności naruszenia dóbr osobistych powoda przez pozwanego, zgodnie z wnioskiem powoda wskazanym w pozwie pkt 4, a postanowieniem z dnia 21 lipca 2021 r. Sąd zobowiązał powoda do złożenia zeznań na piśmie. Odpisy postanowień wraz z formularzem dla zeznań doręczono powodowi dnia 30 listopada 2021 r. Powód nie złożył zeznań.

Zarządzeniem z dnia 11 stycznia 2022 r. zobowiązano powoda w trybie art. 15zsz2 ustawy z dnia 2.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych do przedstawienia na piśmie ostatecznego stanowiska w sprawie (zostanie wydany wyrok na posiedzeniu niejawnym), w terminie 14 dni pod rygorem ujemnych skutków prawnych. Odpis zarządzenia doręczono powodowi dnia 19 października 2022 r.

Zgodnie z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Według normy art. 232 zdanie pierwsze k.p.c., strony są obowiązane wskazywać dowody na stwierdzenie faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Przepis art. 6 k.c. odnosi się do materialnoprawnego aspektu zagadnienia ciężaru udowodnienia faktu (ciężaru dowodu). Instytucja ciężaru dowodu w tym znaczeniu służy do kwalifikacji prawnej negatywnego wyniku postępowania dowodowego. Przepis regulujący rozkład ciężaru dowodu określa, jaki wpływ na wynik procesu ma nieudowodnienie pewnych faktów; inaczej mówiąc – kto poniesie wynikające z przepisów prawa materialnego negatywne konsekwencje ich nieudowodnienia.

Funkcją reguły ciężaru dowodu jest umożliwienie sądowi merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy w sytuacji, gdy nie udało się ustalić leżących u podstaw sporu faktów. W każdym bowiem wypadku spełnienia przesłanek procesowych sąd obowiązany jest wydać merytoryczne rozstrzygnięcie, niezależnie od tego, czy postępowanie dowodowe przyniosło jakikolwiek efekt. Komentowany przepis nakazuje rozstrzygnąć sprawę na niekorzyść osoby opierającej swoje powództwo na twierdzeniu o istnieniu jakiegoś faktu prawnego, jeżeli fakt ten nie został udowodniony.

W sprawach cywilnych rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 232 k.p.c.) spoczywa na stronie, która wywodzi z tych faktów skutki prawne.

Ponieważ w sprawie powód nie przedstawił żadnych dowodów wskazujących na naruszenie przez pozwanego przepisów art. 24 k.c. dotyczącego ochrony dóbr osobistych ani art. 417 k.c. dotyczącego odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez władze publiczną, Sąd oddalił powództwo dzieląc tym samym stanowisko pozwanego szeroko uzasadnione w odpowiedzi na pozew.

Sąd nie znalazł przy tym podstaw do dopuszczenia dowodu z urzędu, albowiem sąd może podjąć inicjatywę dowodową jedynie wtedy, gdy wystąpią szczególnie uzasadnione przyczyny. Przyczyny te mogą mieć naturę podmiotową lub przedmiotową, w każdym jednak wypadku muszą skutkować tym, że strona napotyka trudności

w przedstawieniu niezbędnych dowodów. W sprawie powód mógł swobodnie złożyć pismo z wnioskami dowodowymi, np. wnioskiem o przesłuchanie świadków, dopuszczenie dowodu z opinii biegłych itp., ale tego nie zrobił. Co prawda występująca w imieniu powoda J. D. złożyła kilka pism o charakterze dowodowym oraz rozszerzającym powództwo, ale z uwagi na niezpełnienie braków formalnych pism, pomimo wezwania, pisma te zostały zwrócone po bezskutecznym upływie terminu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód.

W wniesionej skardze apelacyjnej zarzucił, że nie został doprowadzony na żadną rozprawę oraz wniósł o doprowadzenie na rozprawę apelacyjną oraz „zobligowanie jednostki penitencjarnej do przesłania ...kar dyscyplinarnych” oraz „wypisu ze szpitala w R.”.

W uzupełnieniu apelacji wyjaśnił, że apelacja dotyczy roszczenia o zasądzenie 50 000 zł. tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania, którego oddalenie zaskarża w całości.

Wskazał w niej również na okoliczności mające świadczyć o niezapewnieniu mu właściwej opieki lekarskiej.

W dniu 17 stycznia 2023 r. powód wniósł pismo procesowe, w którym wskazał na zaniechania i niedopełnienie zaleceń lekarskich przez pozwanego powołując się na okoliczności związane z jego leczeniem od 2020 r. Podniósł, że spowodowało to pogorszenie jego stanu zdrowia.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja jest niezasadniona.

W pierwszej kolejności należy wyjaśnić, że przedmiotem rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było określone w pozwie roszczenie. Roszczenie to obejmowało żądanie zasądzenia od pozwanego 50 000 zł. tytułem odszkodowania – zadośćuczynienia. Treść pozwu określiła również granice faktyczne, w odniesieniu do których należało dokonać oceny zasadności zgłoszonego roszczenia. Granice te zostały określone w sposób precyzyjny, powód wskazał, że podanej wyżej kwoty domaga się w związku z krzywdą jakiej doznał na skutek naruszenia przez pozwanego jego dóbr osobistych w okresie od lutego do lipca 2019 r. Wyjaśnił, że w tym okresie był zmuszany do częstego przekwaterowywania i w związku z tym noszenia ciężkiego ekwipunku kwatermistrzowskiego oraz rzeczy osobistych. Wpłynęło to na jego stan zdrowia gdyż cierpi na przepuklinę pachwinową i torbiel w kolanie oraz powoduje rozstrój zdrowia psychicznego.

Tak określone żądanie nie uległo zmianie w toku procesu tak w zakresie jego podstawy faktycznej jak i co do wysokości. Jedyne modyfikacja, której można się doszukiwać na podstawie lektury wnoszonych przez powoda pism (vide: pismo k. 149) obejmowała oczekiwanie aby dochodzona pozwem kwota została w części obejmującej 30 000 zł zasądzona na cel społeczny.

Odnosząc się do wskazanej wyżej uwagi Sąd Okręgowy stwierdza, że pismo powoda wniesione dnia 2 lutego 2022 r. (data stempla pocztowego) zostało przez Sąd Rejonowy zwrócone, z uwagi na niezłożenie jego odpisu, oraz że tożsame pismo zostało ponownie wniesione w dniu 3 sierpnia 2022 r. (k. 178-179) i nie podjęto co do niego żadnej decyzji procesowej.

Po drugie należy wyjaśnić, że stosownie do treści art. 382 k.p.c., z której wynika model apelacji pełnej, Sąd drugiej instancji jest władny dokonać własnych ustaleń faktycznych odwołując się

do dowodów przeprowadzonych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym jako i apelacyjnym. Powyższa uwaga ma istotne znaczenie, gdyż tylko przy uwzględnieniu przedstawionej w niej zasady można rozstrzygnąć przedmiotową sprawę. Z treści uzasadnienia Sądu pierwszej instancji nie wynika bowiem w sposób jednoznaczny ani podstawa faktyczna ani prawna zaskarżonego orzeczenia, jego treść jest co najmniej lapidarna i pomija ocenę zaproponowanych przez strony dowodów. Podkreślić jednocześnie należy, że powyższe uchybienie, związane z naruszeniem przepisu art. 327¹ k.p.c. nie ma wpływu na ocenę prawidłowości wydanego w sprawie rozstrzygnięcia.

Przechodząc do bardziej szczegółowych rozważań, Sąd Okręgowy stwierdza, że treść pozwu w sposób jednoznaczny wskazuje, iż powód swoje roszczenie wywodzi z przepisów o ochronie dóbr osobistych i naruszenia tych dóbr upatruje w częstym przenoszeniu do kolejnych cel w czasie pobytu w (...) w P. w okresie od lutego do lipca 2019 r.

Odnosząc się do tak określonej podstawy faktycznej roszczenia, Sąd Okręgowy ustala co następuje:

W okresie od lutego do lipca 2019 r. powód był przekwaterowywany dwunastokrotnie.

(dowód: wydruk historii rozmieszczenia k. 57)

Okresowa ocena pobytu powoda w (...) w P., którą przeprowadzono w listopadzie 2019 r. była negatywna. Jego funkcjonowanie uznano za naganne, wskazując, że przejawia tendencje do zachowań agresywnych wynikających z przynależności do podkultury przestępczej. W dniu 14 czerwca 2019 r. naruszył regulamin odmawiając wykonania polecenia przejścia do wskazanej celi. W dniu 6 lipca 2019 r., miała miejsce sytuacja, gdy uderzył innego osadzonego.

(dowód: notatka służbowa z 21 sierpnia 2019 r. k. 58; wniosek o wymierzenie karu dyscyplinarnej k. 59; notatka służbowa z dnia 30 grudnia 2020 r. k. 52)

W dniu 29 lipca 2019 r. powód wniósł skargę do (...) w Ł., której przedmiotem było jego zakwaterowanie. W jej wyniku zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające, które nie potwierdziło zgłaszanych zarzutów. W odpowiedzi na skargę wyjaśniono, że rozmieszczenie powoda było zgodne z art. 110 § 4 KKW oraz z § 10 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności. Wskazano, że jak wynika z § 11 ust 2 w/w rozporządzenia w razie potrzeby skazany może być przeniesiony w każdym czasie do innej celi mieszkalnej, oraz że w przypadku powoda zmiana zakwaterowania była podyktowana potrzebami jednostki penitencjarnej. Częste przeniesienia powoda były podyktowane znacznym wzrostem zaludnienia jednostki penitencjarnej.

(dowód: pismo z dnia 10 września 2019 r. k. 53, notatka służbowa k. 56)

Powyższe ustalenia wynikają z załączonych do akt sprawy dokumentów, których wiarygodność nie budzi żadnych wątpliwości.

Jednocześnie Sąd Okręgowy wyjaśnia, że w poczynionych ustaleniach pominął okoliczności wynikające z dokumentów: karty informacyjnej z dnia 18 listopada 2021 r. (dokumentujący uraz (...) u powoda) – k. 130; historii wizyty z 30 września 2021 r. – k. 132; karty informacyjnej z (...) z dnia 30 lipca 2021 r. – k. 131; wizyt stomatologicznych – k 134 – 138; zaświadczenia o rehabilitacji w okresie od 19 lipca 2021 do 29 lipca 2021 k. 143; zaświadczenie od stanie zdrowia - k. 154.

Wskazana wyżej dokumentacja medyczna dotyczy stanu zdrowia powoda i przebiegu jego leczenia w czasie jego pobytu na wolności. Trudno dopatrzeć się jakiegokolwiek związku pomiędzy wynikającymi z niej okolicznościami a zmianami w zakwaterowaniu powoda w czasie pobytu w (...) dwa lata wcześniej. Pominięcie powołanych wyżej dowodów wynikało więc z treści art. 227 k.p.c., zgodnie z którym przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie.

Z powyższych względów, Sąd Okręgowy pominął również przy ustaleniu stanu faktycznego dowody złożone przez powoda w postępowaniu apelacyjnym: karta informacyjna leczenia szpitalnego - k. 221; zaświadczenia o rehabilitacji komercyjnej k. - 222, 223, 226, wyniki badań rezonansu magnetycznego - k. 227.; wnioski o przyznanie nagród i wymierzenie kar w trakcie osadzenia k. 262 – 277.

Jak wskazano powyżej, zgłoszone roszczenie powód wywodził z naruszenie jego dóbr osobistych poprzez częste przekwaterowywania w czasie pobytu w (...) w P.

Jak wynika z treści art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Wykładnia powołanego przepisu pozwala na wyjaśnienie, że status dobra osobistego i związana z nim szczególną ochronę prawną ma nie każda wartość odnosząca się do osoby ludzkiej, ale tylko taka, która jest przejawem godności człowieka w jej osobowym ujęciu. Chodzi tu o godność w sposób przyrodzony, równy i niezbywalny właściwą każdemu człowiekowi, przysługującą mu dlatego właśnie, że jest człowiekiem, niezależną od jego cech indywidualnych ani od otoczenia społecznego, w którym żyje, powodującą, że w każdej sytuacji człowiek może być tylko celem samym w sobie, a nie środkiem do jakiegokolwiek celu. Człowieka cechuje zdolność do poznawania otaczającego świata, wolność wyboru, zdolność rozróżniania dobra i zła, zdolność do rozwijania własnej osobowości i do działań twórczych. Dlatego integralność fizyczna i psychiczna oraz indywidualność człowieka są nadrzędnymi, zbiorczymi kategoriami dóbr osobistych, a poszczególne dobra osobiste mogą być traktowane jako ich przejawy.

Zastrzeżenia jakie w pozwie powód zgłosił pod adresem strony pozwanej można zakwalifikować jako dotyczące działań skutkujących naruszeniem jego wolności. „Wolność” jako jeden z elementów dobra osobistego przynależnego każdemu człowiekowi, powinna być rozumiana szeroko, z uwzględnieniem zarówno fizycznej swobody poruszania się, jak i swobody decydowania przez człowieka o swoich sprawach, wolności od obawy, strachu, przymusu psychicznego. Przy tak rozumianym pojęciu „wolności” nie tylko przymusowe przekwaterowanie powoda w czasie pobytu w (...), ale samo pozbawienie go wolności należy co do zasady kwalifikować jako przejaw naruszenia jego dóbr osobistych. Powyższe, co oczywiste, w żadnym wypadku nie przesądza o zasadności zgłoszonego powództwa.

Zakres ochrony wskazanych wyżej dóbr określa art. 24 § 1 k.c., zgodnie z którym, ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Odwołując się

do treści powołanego przepisu, należy wyjaśnić, że podstawową przesłanką, której zaistnienie pozwala na stwierdzenie naruszenia dóbr osobistych jest bezprawność. Zgodnie art. 24 § 1 k.c. uzyskują one ochronę wówczas, gdy zachowaniu osoby trzeciej zagrażającemu lub naruszającemu dobra osobiste można przypisać przymiot bezprawności. Przymiot bezprawności jest przy tym ujmowany w kategoriach obiektywnych, w efekcie czego bezprawne jest zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 30.9.2008 r., sygn. akt II CSK 144/08, *Legalis*). W orzecznictwie i doktrynie ugruntowany jest pogląd, że przyczynami wyłączającymi bezprawność działania są między innymi działania w ramach porządku prawnego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 20.2.1996 r., sygn. akt I CRN 250/95, *Legalis*). Działanie w ramach obowiązującego porządku prawnego nie jest bezprawne, jeśli prowadzi do naruszenia dóbr osobistych lub ich zagrożenia, ale następuje w ramach tego porządku. Innymi słowy, w razie istnienia normy prawnej upoważniającej do naruszenia dobra osobistego, tak dokonane wkroczenie w dobro nie może być uznane za bezprawne pod warunkiem, że zostało ono dokonane w granicach określonych porządkiem prawnym (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 7.11.2000 r., sygn. akt I CKN 1149/98, *Legalis*). Jednocześnie przyjmuje się, że w przypadku działania w ramach obowiązującego porządku prawnego przez władzę publiczną dodatkowym wymogiem, jaki musi być spełniony, jest podjęcie działania z zachowaniem zasady proporcjonalności. Ma ona bowiem zapobiegać nierozsądnemu, niecelowemu korzystaniu przez władzę publiczną z kompetencji do regulowania sytuacji prawnej podporządkowanych jednostek, a w konsekwencji przyznawać pierwszeństwo środkom wystarczającym z punktu widzenia władzy, a dla interesów jednostki jak najmniej dolegliwym (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 17.9.2014 r. sygn. akt I CSK 439/13, OSNC 2015, Nr 7–8, poz. 93).

Możliwości izolacji skazanego na karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanego, znajduje potwierdzenie w przepisach prawa. Realizacja pozbawienia wolności wiąże się natomiast z ustaleniem poziomu, na którym warunki więzienia są "odpowiednie" i nie naruszają przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka. Wyjściowe założenie dla określenia wymaganego poziomu jest takie, by traktowanie człowieka pozbawionego wolności nie było poniżające i niehumanitarne, a ograniczenia i dolegliwości, które musiał on znosić, nie przekraczały koniecznego rozmiaru wynikającego z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka oraz nie przewyższały ciężaru nieuniknionego cierpienia, nieodłącznie związanego z samym faktem uwięzienia. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 kwietnia 2022 r., (sygn. akt I CSK 367/22) dolegliwości związane z wykonywaniem kary pozbawienia wolności mogą być uznane za nieludzkie lub poniżające traktowanie w rozumieniu art. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności - a tym samym za bezprawne naruszenie dóbr osobistych osoby pozbawionej wolności - jeśli przekraczają pewien akceptowalny poziom, którego ocena ma charakter względny i jest zależna od wszystkich okoliczności konkretnej sprawy, takich jak czas trwania traktowania, jego fizyczne i psychiczne skutki, negatywny wpływ na osobowość, cel działania w postaci poniżenia lub upokorzenia, a niekiedy także płeć, wiek i stan zdrowia. Ocena spełnienia tych przesłanek musi mieć charakter zindywidualizowany i opierać się na analizie konkretnych okoliczności danej sprawy. Natomiast w wyrok z dnia 13 stycznia 2022 r., (sygn. akt I ACa 800/21) Sąda Apelacyjnego w Łodzi wyjaśnił, że zasadność powództwa służącego dochodzeniu ochrony dóbr osobistych uzależniona jest od spełnienia przesłanek statutowanych przepisem art. 24 § 1 k.c., przy czym w pierwszej kolejności wymagane jest ustalenie okoliczności naruszenia konkretnego dobra osobistego w rozumieniu art. 23 k.c. oraz sprawstwa pozwanego. Dopiero w razie pozytywnego przesądzenia tych kwestii sąd orzekający poddaje rozważeniu, czy zachowanie pozwanego nosiło cechy bezprawności, a także czy doprowadziło do szkody, pozostając z nią w adekwatnym związku przyczynowym. Ciężar wykazania, że dobro osobiste zostało naruszone bądź zagrożone spoczywa wówczas na osobie, która poszukuje ochrony prawnej z tego tytułu. Rolą

pozwanego jest natomiast wykazanie, że jego zachowanie nie było bezprawne. Ocena, czy dane działanie/zaniechanie naruszyło dobro osobiste, dokonywana jest na podstawie obiektywnego kryterium w postaci reakcji na naruszenie w powszechnym odbiorze społecznym. Wobec tego subiektywnym odczuciom osoby poszkodowanej nie można przypisać rozstrzygającego znaczenia. Skazanie i wykonanie kary naruszają dobro osobiste osoby fizycznej, jednakże w świetle art. 24 § 1 k.c. taki bezsporny fakt nie skutkuje automatycznie powstaniem uprawnienia skazanego do żądania udzielenia ochrony prawnej przez usunięcie jego skutków. Warunkiem koniecznym udzielenia niemajątkowej ochrony dóbr osobistych jest bowiem bezprawny charakter działania wywołującego skutek opisany w art. 24 § 1 k.c..

Przyjmując powyższe uwagi za własne, Sąd Okręgowy wyjaśnia, że w przedmiotowej sprawie brak jest jakichkolwiek podstaw aby uznać, że powód może skutecznie domagać się zadośćuczynienia w związku z sposobem w jaki został pozbawiony wolności. W sprawie brak jakichkolwiek dowodów pozwalających przyjąć, że jego godność została naruszona, dolegliwości związane z pozbawieniem wolności były nadmierne a uciążliwości z tym związane wykraczały poza niezbędne granice. Przypomnieć należy, że zmiany cel w których powód był zakwaterowany w czasie pobytu w (...) w P. miały miejsce dwanaście razy. Jak wynika z poczynionych ustaleń, były one każdorazowo usprawiedliwione, bądź potrzebą właściwej dyslokacji osób przebywających w tej jednostce penitencjarnej, bądź stanowiły konsekwencję nagannych zachowań samego powoda, co w sposób jednoznaczny wyklucza przyjęcie że omawiane decyzje były bezprawne.

W uzupełnieniu powyższych uwag wyjaśnić należy, że w ocenie Sądu Okręgowego, nie każda niedogodność, jakiej powód doznał w trakcie wykonywania kary pozbawienia wolności, może być uznana za naruszenie jego dobra osobistego, a i nie każde działanie pozwanego bądź zaniechanie, nawet jeżeli nie znajdowało pełnego oparcia w przepisach dotyczących wykonywania kary pozbawienia wolności, było równoznaczne z naruszeniem godności osobistej powoda. Uciążliwości wskazywane przez powoda w związku z częstym przenoszeniem do kolejnych cel, wpisują się w warunki uciążliwości odbywania kary pozbawienia wolności. Nie można ich jednocześnie uznać za przejaw niehumanitarnego traktowania a co za tym idzie naruszające jego dobra osobiste i kreujące zasadność roszczenia odszkodowawczego.

W uzupełnieniu powyższych uwag odnieść się należy jeszcze do argumentów przywołanych przez powoda w toku postępowania apelacyjnego. Przypominając, że K. D. (2), w swych pismach zdawał się sugerować, że pobyt w (...) skutkowało naruszeniem jego zdrowia i wiązało się z niewdrożeniem właściwych procedur medycznych, Sąd Okręgowy wyjaśnia, iż zgodnie z art. 383 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym nie można rozszerzyć żądania pozwu ani występować z nowymi roszczeniami. Zmianą powództwa, o której mowa w powołanym przepisie, są wszystkie te czynności, które prowadzą do zmiany ilościowej lub jakościowej żądania, jak również takie, które w istotny sposób zmieniają podstawę faktyczną niezbędnych ustaleń, doprowadzając do konieczności ustosunkowania się do nowego prawnego uzasadnienia (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 7.4.2021 r., sygn. akt I ACa 454/20, Legalis). Z przepisu wynika więc jednoznacznie, że wyklucza on dokonywanie zmiany powództwa poprzez zmianę podstawy faktycznej roszczeń zgłoszonych przed sądem pierwszej instancji. Sąd drugiej instancji ma natomiast obowiązek orzec meriti o przedmiocie postępowania, który uległ ustaleniu w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. W przedmiotowej sprawie, kwestia oceny prawidłowości leczenia powoda w okresie odbywania kary pozbawienia wolności nie stanowiła przedmiotu orzekania Sądu pierwszej instancji. Analiza zasadności określonego w apelacji żądania musiała się więc odbyć, z bez oceny jego nowej podstawy faktycznej.

Na koniec należy wyjaśnić, że zasygnalizowane powyżej uchybienie Sądu pierwszej instancji polegające na pominięciu pisma powoda z dnia 3 sierpnia 2022 r. (k. 178-179) i brak rozstrzygnięcia

o zawartych w nim wnioskach dowodowych, w ocenie Sądu Okręgowego nie ma wpływu na rozstrzygnięcie. Brak bezprawności w zarzuconych działaniach pozwanego wyklucza bowiem możliwość przypisania mu naruszenia dóbr osobistych powoda a co za tym idzie oceny skutków tych naruszeń, chociażby w kontekście ich wpływu na jego stan zdrowia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o oddaleniu apelacji.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Zasądzona od powoda na rzecz pozwanego kwota, stanowi wynagrodzenie należne reprezentującemu go pełnomocnikowi ustalone według norm przepisanych.

Paweł Hochman